

पठतु संस्कृतम्

प्रवेशः

पठतु संस्कृतम्

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुः साक्षात् परंब्रह्म तस्मै श्री गुरवे नमः ॥

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि ।
विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

पठामि संस्कृतं नित्यं वदामि संस्कृतं सदा ।
ध्यायामि संस्कृतं सम्यक् वन्दे संस्कृतमातरम् ॥

सूक्तिः

॥ उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः ॥

लक्ष्मीः उद्योगिनं पुरुषसिंहम् उपैति ॥

Prosperity draws near a man who is
perseverant and brave like a lion.

Learn Slokas Online by Vanisri Ragupati

सङ्ख्या - Numbers

Sanskrit Number	Sanskrit Name	English
५१	एकपञ्चाशत्	Fifty One
५२	द्विपञ्चाशत्	Fifty Two
५३	त्रिपञ्चाशत्	Fifty Three
५४	चतुःपञ्चाशत्	Fifty Four
५५	पञ्चपञ्चाशत्	Fifty Five
५६	षट्पञ्चाशत्	Fifty Six
५७	सप्तपञ्चाशत्	Fifty Seven
५८	अष्टपञ्चाशत्	Fifty Eight
५९	नवपञ्चाशत्	Fifty Nine
६०	षष्टिः	Sixty

सङ्ख्या - Numbers

Sanskrit Number	Sanskrit Name	English
६१	एकषष्टिः	Sixty One
६२	द्विषष्टिः	Sixty Two
६३	त्रिषष्टिः	Sixty Three
६४	चतुःषष्टिः	Sixty Four
६५	पञ्चषष्टिः	Sixty Five
६६	षट्षष्टिः	Sixty Six
६७	सप्तषष्टिः	Sixty Seven
६८	अष्टषष्टिः	Sixty Eight
६९	नवषष्टिः	Sixty Nine
७०	सप्ततिः	Seventy

सङ्ख्या - Numbers

Sanskrit Number	Sanskrit Name	English
७१	एकसप्ततिः	Seventy One
७२	द्विसप्ततिः	Seventy Two
७३	त्रिसप्ततिः	Seventy Three
७४	चतुस्सप्ततिः	Seventy Four
७५	पञ्चसप्ततिः	Seventy Five
७६	षट्सप्ततिः	Seventy Six
७७	सप्तसप्ततिः	Seventy Seven
७८	अष्टसप्ततिः	Seventy Eight
७९	नवसप्ततिः	Seventy Nine
८०	अशीतिः	Eighty

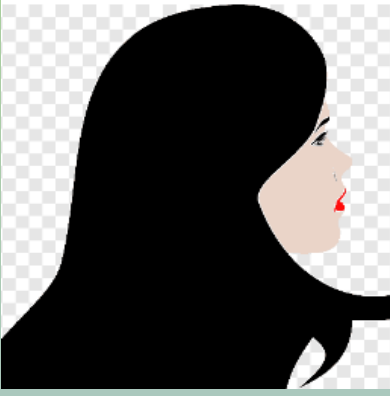
सङ्ख्या - Numbers

Sanskrit Number	Sanskrit Name	English
८१	एकाशीतिः	Eighty One
८२	द्व्यशीतिः	Eighty Two
८३	त्र्यशीतिः	Eighty Three
८४	चतुरशीतिः	Eighty Four
८५	पञ्चाशीतिः	Eighty Five
८६	षडशीतिः	Eighty Six
८७	सप्ताशीतिः	Eighty Seven
८८	अष्टाशीतिः	Eighty Eight
८९	नवाशीतिः	Eighty Nine
९०	नवतिः	Ninety

सङ्ख्या - Numbers

Sanskrit Number	Sanskrit Name	English
९१	एकनवति	Ninety One
९२	द्विनवतिः	Ninety Two
९३	त्रिनवतिः	Ninety Three
९४	चतुर्नवतिः	Ninety Four
९५	पञ्चनवतिः	Ninety Five
९६	षण्णवतिः	Ninety Six
९७	सप्तनवति	Ninety Seven
९८	अष्टनवतिः	Ninety Eight
९९	नवनवतिः	Ninety Nine
१००	शतम्	Hundred

व्यावहारिकशब्दाः – शरीरावयवाः (सामान्याः)

केशः
Hair

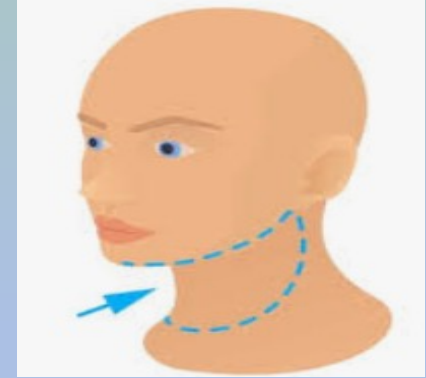
कर्णः
Ear

ओष्ठः
Lips

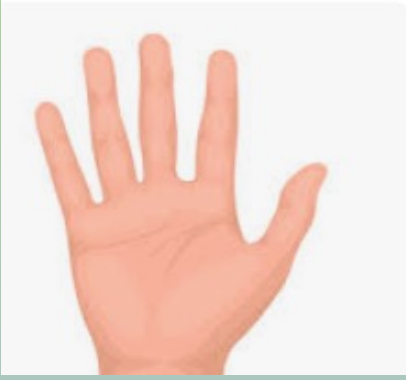

कपोलः
Cheek

कण्ठः
Throat(Neck)

व्यावहारिकशब्दाः – शरीरावयवाः (सामान्याः)

हस्तः
Hand

नासिका
Nose

दन्तः
Tooth

नखः
Nail

भुजः
Arm

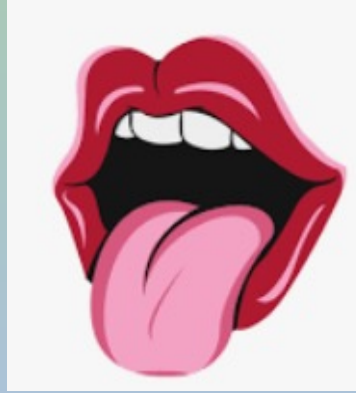
व्यावहारिकशब्दाः - शरीरावयवाः (सामान्याः)

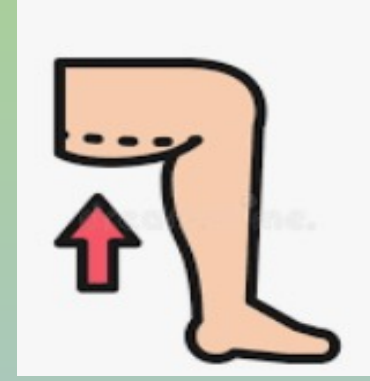
पादः
Foot

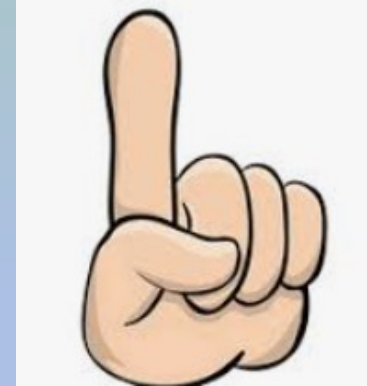
जङ्घा
Leg (ankle to knee)

जिह्वा
Tongue

ऊरुः
Thigh

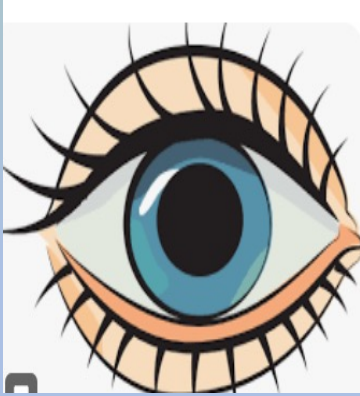

अङ्गुली
Finger

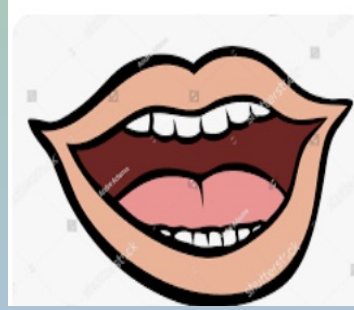
व्यावहारिकशब्दाः - शरीरावयवाः (सामान्याः)

मस्तकम्
Head

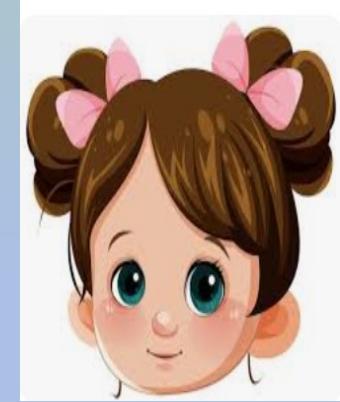
नेत्रम्
Eye

मुखम्
Mouth

ललाटम्
Forehead

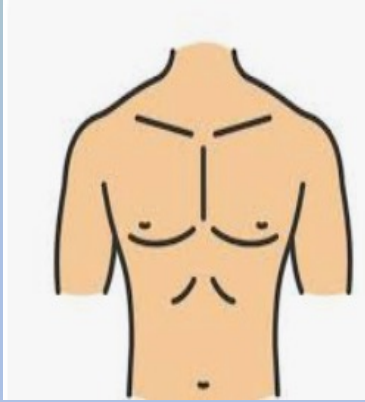

वदनम्
Face

व्यावहारिकशब्दाः - शरीरावयवाः (सामान्याः)

रक्तम्
Blood

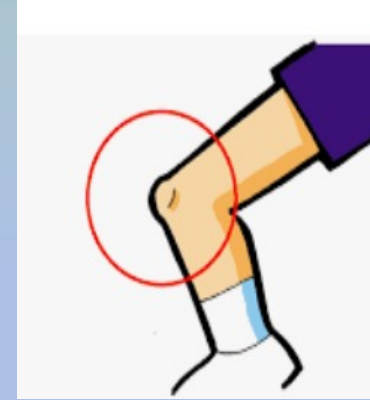
वक्षःस्थलम्
Chest

स्कन्धः
Shoulder

चर्म
Skin

जानु
Knee

प्रहेलिका

पुरुषः कीदृशो वेत्ति प्रायेण सकलाः कलाः ।
मध्यवर्णद्वयं त्यक्त्वा ब्रूहि कः स्यात् सुरालयः ॥

What does one call a person who is well versed in all branches of learning?
In that word, if two letters in the middle are omitted then the remaining letters
Give the meaning of “heaven”. Which is the word?

नागरिकः

नाकः

सङ्ग्राह्याविषयाः - श्लोकः

१: शिवः

हरः पापानि हरतात् शिवो दत्तां सदा शिवम् ।
न जानामीति नो ब्रूयात् सर्वज्ञपदभाग् यतः ॥

May Lord Siva remove the sins. May Lord
Śiva bestow auspiciousness on us always.

Lord Siva cannot tell that He does not
know anything about the devotee because
He is All-knowing (Omniscient).

सङ्ग्राह्यावषयाः - श्लोकः

२: शिवः

आसन्नाय सुदूराय गुप्ताय प्रकटात्मने ।
सुलभायातिदुर्गाय नमश्चित्राय शम्भवे ॥

My obeisance to such a wonderful God Sambhu who is sometimes near by, sometimes far away, sometimes hidden and sometimes appears physically. He is easily attainable by some and for some He is hardly attainable.

वाङ्मयपरिचयः
Historical Epic Poems
भारतदेशस्य आत्मा इव

रामायणम्

महाभारतम्

वाङ्मयपरिचयः - रामायणम्

- आदिकाव्यम्
- रचयिता - आदिकविः वाल्मीकिः
- सप्तकाण्डाः

पात्राणि

- रामः
- सीता
- भरतः
- आञ्जनेयः

उत्तम-विचाराः

- पितृवचन-परिपालनम्
- भातृस्नेहम्
- वात्सल्य-भावः
- पातिव्रतम्

वाङ्मयपरिचयः - रामायणम्

यान्ति न्यायप्रवृत्तस्य तिर्यञ्चोऽपि सहायताम् ।
अपन्थानं तु गच्छन्तं सोदरोऽपि विमुञ्चति ॥

To him who proceeds along the righteous path even
the animals give a helping hand.
Even a brother deserts a person who takes to
unworthy path.

Sri Rama proceeded along the righteous path.
To him monkeys and bears rendered help.
Even the brother Vibhishana left Ravana who took
the wrong path.

कथा कुशलः वृद्धः

एकः वृद्धः आसीत् ।
सः क्षुधितः अभवत् ।
समीपे एकः आम्रवृक्षः आसीत् ।
वृद्धः आम्रवृक्षस्य समीपम् अगच्छत् ।
वृक्षे बहूनि फलानि अपश्यत् ।

कथा कुशलः वृद्धः

सः अचिन्तयत् –

'अहं वृद्धः । मम शरीरे शक्तिः नास्ति ।

वृक्षः उन्नतः अस्ति । कथम् उपरि
गच्छामि ?

कथं फलं प्राप्नोमि ?' इति ।

कथा

कुशलः वृद्धः

वृक्षस्य उपरि वानराः आसन् ।

वृद्धः एकम् उपायम् अकरोत् ।

सः पाषाणखण्डान् स्वीकृत्य अक्षिपत् ।

वानराः कुपिताः अभवन् ।

ते फलानि अक्षिपन् ।

वृद्धः तानि फलानि स्वीकृत्य सन्तोषेण
अखादत् ।

कथा

कुशलः वृद्धः

एतेषाम् उत्तरं लिखत ।

एतेषाम् उत्तरं लिखत ।

१. कः क्षुधितः अभवत् ?

वृद्धः क्षुधितः अभवत् ।

३. सः किम् अचिन्तयत् ?

‘अहं वृद्धः । मम शरीरे शक्तिः नास्ति । वृक्षः
उन्नतः अस्ति । कथम् उपरि गच्छामि ? कथं फलं
प्राप्नोमि ?’ इति सः अचिन्तयत् ।

२. वृद्धः वृक्षे कानि अपश्यत् ?

वृद्धः वृक्षे फलानि अपश्यत् ।

४. वानराः कानि अक्षिपन् ?

वानराः फलानि अक्षिपन् ।

सुभाषितम्
सदयं हृदयं यस्य भाषितं सत्यभूषितम् ।
कायः परहिते यस्य कलिस्तस्य करोति किम् ॥

यस्य हृदयं सदयम् (अस्ति), यस्य भाषितं सत्यभूषितम् (अस्ति), यस्य
कायः परहिते (निरतम् अस्ति), कलिः तस्य किम् (अपकृतं) करोति ?

What (harm) can Kalipuruṣa do to him, whose heart is
full of kindness, whose speech is adorned with truth and whose
body is for the good of others.

कति

कति – How many?

वर्गे दश छात्राः सन्ति ।

वर्गे कति छात्राः सन्ति ?

गृहे पञ्च प्रकोष्ठाः सन्ति ।

गृहे कति प्रकोष्ठाः सन्ति ?

पुस्तके सप्त कथाः सन्ति ।

पुस्तके कति कथाः सन्ति ?

परीक्षायां विंशतिः प्रश्नाः भवन्ति ।

परीक्षायां कति प्रश्नाः भवन्ति ?